

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ

ΑΠΟΦΑΣΗ

Αριθμ. 144/115/11.1.01

Σήμερα ημέρα Πέμπτη 11 Ιανουαρίου 2001 και ώρα 12:00 το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης συνήλθε, σύμφωνα με το νόμο, στην 115η τακτική συνεδρίασή του στην οποία παρέστησαν ο Αναπληρωτής Πρόεδρος κ. Σπυρίδων Φλογαΐτης, τα τακτικά μέλη κα Στέλλα Πριόβολου, οι κ.κ. Δημήτριος Ψυχογιός, Ιάσων Μοσχοβίτης, Νίκος Καϊμάκης, και τα αναπληρωματικά μέλη κα Βάσω Αρτινοπούλου (με αποφασιστική ψήφο, εψήφισε στη θέση του απόντος τακτικού μέλους κ. Αριστεΐδη Οικονομίδη), κ.κ. Χρήστος Οικονόμου (με αποφασιστική ψήφο, εψήφισε στη θέση του απόντος τακτικού μέλους κ. Κωνσταντίνου Ζώρα), Νίκος Κουλούρης (με αποφασιστική ψήφο, εψήφισε στη θέση του απόντος τακτικού μέλους κ. Τίτου Αθανασιάδη), Γιάννης Ζαγγανάς (με αποφασιστική ψήφο, εψήφισε στη θέση του απόντος τακτικού μέλους κ. Παύλου Αλέπη) και Βασίλειος Καρδάσης (με συμβουλευτική ψήφο).

Απόντες ήταν τα τακτικά μέλη κ.κ. Κωνσταντίνος Ζώρας, Αριστεΐδης Οικονομίδης, Τίτος Αθανασιάδης, Παύλος Αλέπης, και τα αναπληρωματικά μέλη κ.κ. Κωνσταντίνος Παττακός, Δημήτριος Δρούγκας και Σοφία Βούλτεψη.

Στη συνεδρίασή του αυτή το Συμβούλιο ασχολήθηκε με την υπόθεση της μετάδοσης από τον ιδιωτικό τηλεοπτικό σταθμό εθνικής εμβέλειας ελεύθερης λήψης με την επωνυμία «ANTENNA-TV Α.Ε.» διαφημίσεων παιδικών παιχνιδιών σε πρόγραμμα παιδικής ζώνης από 08.00 έως 11.00 κατά τις εξής ημερομηνίες: 28 Οκτωβρίου 2000, καθώς και 11, 18 και 25 Νοεμβρίου 2000.

Της υπόθεσης αυτής είχε επιληφθεί το Συμβούλιο αυτεπαγγέλτως με βάση την αρμοδιότητα που του παρέχουν οι διατάξεις των άρθρων 16 παρ. 1 του νόμου 2644/1998 και 4 παρ. 1, β' του νόμου 2863/2000.

Το Συμβούλιο με βάση το άρθρο 20 παρ. 2 του Συντάγματος και το άρθρο 16 παρ. 1 του νόμου 2644/1998 ζήτησε από τον τηλεοπτικό σταθμό «ANTENNA-TV Α.Ε.» με το από 3576/15.12.2000 έγγραφό του να παρουσιαστεί ενώπιον της Ολομέλειας κατά την συνεδρίασή της 21^{ης} Δεκεμβρίου 2000 για παροχή διευκρινίσεων. Στη συνέχεια το Συμβούλιο, μετά από έγγραφο αίτημα αναβολής (3590/18.12.2000) των εκπροσώπων του σταθμού, ζήτησε από τον προαναφερόμενο τηλεοπτικό σταθμό με το από 3643/22.12.2000 έγγραφό του να παρουσιαστεί ενώπιον της Ολομέλειας κατά την συνεδρίασή της 4^{ης} Ιανουαρίου 2001. Την ημερομηνία αυτή εμφανίσθηκαν ως εκπρόσωποι του σταθμού οι νομικοί του σύμβουλοι κ. Μωρίς Αβδελάς και κα Ευαγγελία Ντάκουρη.

Το Συμβούλιο, αφού άκουσε τους εκπροσώπους του σταθμού και συζήτησε μαζί τους την υπόθεση, έδωσε προθεσμία έως την 9^η Ιανουαρίου 2001 προκειμένου να υποβάλουν γραπτό υπόμνημα, το οποίο πράγματι κατατέθηκε και έλαβε αριθμό πρωτοκόλλου εισερχομένου εγγράφου 69/9.1.2001.

Από τον αυτεπάγγελτο έλεγχο του Συμβουλίου προέκυψε ότι ο προαναφερόμενος τηλεοπτικός σταθμός μεταδίδει παιδικό πρόγραμμα στην πρωινή ζώνη μεταξύ 08.00 και 11.00 π.μ. μόνο κατά τη διάρκεια του Σαββάτου και της Κυριακής. Το παιδικό πρόγραμμα διακόπτεται από διαφημίσεις που αφορούν κυρίως τα εξής αντικείμενα:

- **Ευγένιος, το βατραχάκι-φιλαράκι:** πρόκειται για ένα βατραχάκι από συνθετικό υλικό, στο σώμα του οποίου είναι προσαρμοσμένα ορισμένα κουμπιά που πατώντας τα ακούγονται παιδικά τραγούδια.
- **Παραμυθένια κοσμήματα:** πρόκειται για κασετίνα που περιέχει ορισμένες πρώτες ύλες, βάσει των οποίων τα παιδιά μπορούν να δημιουργήσουν διακοσμητικά και καλλωπιστικά αντικείμενα και στη συνέχεια να παίξουν με αυτά.
- **Πολυθρόνα-παραμυθούλης:** πρόκειται για μία πολυθρόνα με ενσωματωμένο μαγνητόφωνο, το οποίο με το πάτημα ενός κουμπιού αναπαράγει και μεταδίδει στα παιδιά διάφορα παραμύθια.
- **Ελμο-ο γαργαλίτσας:** πρόκειται για ένα βατραχάκι από συνθετικό υλικό, το οποίο γελάει όταν τα παιδιά το γαργαλάνε

- **Το ράδιο-σπίτι της Μπάρμπι:** πρόκειται για ραδιοφωνική συσκευή, η οποία στο πίσω μέρος της ανοίγει και λειτουργεί ως σπίτι της κούκλας Μπάρμπι
- **Ο Τίγρης και ο Ρώ:** πρόκειται για ένα τιγράκι από συνθετικό υλικό, το οποίο φέρει στον ώμο του ένα μικρότερο σε μέγεθος καγκουρώ επίσης από συνθετικό υλικό. Τα κουκλάκια χοροπηδούν στους ήχους της μουσικής και τα παιδιά τα μιμούνται.

Κατόπιν τούτου και λαμβάνοντας υπόψη τα όσα γραπτώς και προφορικά υποστηρίχθηκαν από τον εκπρόσωπο του σταθμού η Ολομέλεια του Συμβουλίου έκρινε ότι :

Η ισχύουσα ραδιοτηλεοπτική νομοθεσία περιέχει ορισμένες διατάξεις σχετικά αφενός με την επιτρεπόμενη ώρα μετάδοσης διαφημιστικών μηνυμάτων που αφορούν στα παιδικά παιχνίδια και αφετέρου με το θεμιτό περιεχόμενο των μηνυμάτων αυτών, κατά τρόπο ώστε να επιτυγχάνεται η προστασία του κοινού και ιδιαίτερα των ανηλίκων τηλεθεατών ή ακροατών.

Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 14 παρ. 8 του Ν. 2551/1994 σχετικά με την προστασία των καταναλωτών «απαγορεύεται στους τηλεοπτικούς σταθμούς η μετάδοση διαφημίσεων παιδικών παιχνιδιών μεταξύ της 7^{ης} και της 22ας ώρας του εικοσιτετραώρου».

Περαιτέρω, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 1 παρ. 4, α' του ίδιου νόμου, ως καταναλωτής νοείται κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, για το οποίο προορίζονται τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες που προσφέρονται στην αγορά ή το οποίο κάνει χρήση τέτοιων προϊόντων ή υπηρεσιών, εφόσον αποτελεί τον τελικό αποδέκτη τους, καθώς και κάθε αποδέκτης του επίμαχου διαφημιστικού μηνύματος. Ειδικά για τα διαφημιστικά μηνύματα που μεταδίδονται από τους ραδιοτηλεοπτικούς σταθμούς, με τη διάταξη της παραγράφου 17 του άρθρου 3 του Ν. 2328/1995 προβλέπεται ότι «οι ακροατές του ραδιοφώνου και οι τηλεθεατές θεωρούνται καταναλωτές των υπηρεσιών που προσφέρουν οι ραδιοφωνικοί και τηλεοπτικοί σταθμοί αντίστοιχα και έχουν όλα τα δικαιώματα που προβλέπει η νομοθεσία για την προστασία των καταναλωτών».

Από τη συνδυασμένη ερμηνεία των ανωτέρω διατάξεων προκύπτει ότι οι ανήλικοι τηλεθεατές μπορούν να θεωρηθούν ως αποδέκτες, άρα καταναλωτές, των προβαλλόμενων τηλεοπτικών διαφημιστικών μηνυμάτων και η προστασία αυτών καθορίζεται από τις διατάξεις τόσο της νομοθεσίας για την προστασία των καταναλωτών όσο και της ισχύουσας ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας.

Το Π.Δ. 100/2000, με το οποίο η ισχύουσα ραδιοτηλεοπτική νομοθεσία εναρμονίστηκε με τις διατάξεις της Οδηγίας 97/36 ΕΚ (89/552 ΕΟΚ), περιέχει ένα πλέγμα ρυθμίσεων που αφορά στην έννοια της τηλεοπτικής διαφήμισης εν γένει (βλ. άρθρο 2, γ' Π.Δ. 100/2000) και ειδικότερα στους όρους και τις προϋποθέσεις μετάδοσης των τηλεοπτικών διαφημίσεων που απευθύνονται σε ανήλικους τηλεθεατές (βλ. άρθρο 5 παρ. 10 του Π.Δ. 100/2000).

Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 5 παρ. 10' του Π.Δ. 100/2000, η τηλεοπτική διαφήμιση δεν πρέπει να θίγει ηθικά ή σωματικά τους ανήλικους και επομένως πρέπει να τηρεί ορισμένα κριτήρια για την προστασία τους, όπως:

α) να μην παρακινεί ευθέως τους ανήλικους στην αγορά προϊόντος ή υπηρεσίας εκμεταλλευόμενη την απειρία και την ευπιστία τους (βλ. άρθρο 5 παρ. 10, α' του Π.Δ. 100/2000)

β) να μην παρακινεί ευθέως τους ανήλικους να πείσουν τους γονείς τους ή τρίτους να αγοράσουν τα διαφημιζόμενα προϊόντα ή υπηρεσίες (βλ. άρθρο 5 παρ. 10, β' του Π.Δ. 100/2000)

Προς επίρρωση της ερμηνείας αυτής αναφέρεται και η διάταξη της παραγράφου 5, γ' του άρθρου 9 του Ν. 2551/1994 για την προστασία των καταναλωτών, δυνάμει της οποίας απαγορεύεται κάθε διαφήμιση που προσβάλλει τα χρηστά ήθη (αθέμιτη διαφήμιση) και ιδιαίτερα κάθε διαφήμιση η οποία δημιουργεί την εικόνα υπερβολικά δελεαστικής προσφοράς, ιδίως σε παιδιά, νέους και στις πιο ευάλωτες κατηγορίες του πληθυσμού.

Αντίστοιχοι περιορισμοί στο θεμιτό περιεχόμενο των τηλεοπτικών διαφημίσεων που αφορούν στους ανήλικους τηλεθεατές περιέχονται τόσο στη διάταξη του άρθρου 16 παρ. 1, α' και β' της Οδηγίας 97/36 ΕΚ (89/552 ΕΟΚ), όσο και στη διάταξη του άρθρου 10 παρ. α' και β' του Κανονισμού 3/1991 του Ε.Σ.Ρ.

Για την ορθή ερμηνεία και εφαρμογή όλων των ανωτέρω διατάξεων το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης είχε απευθύνει προς όλους τους τηλεοπτικούς σταθμούς εθνικής εμβέλειας ελεύθερης λήψης την από 967/20.4.2000 Οδηγία του, στην οποία υπενθυμίζεται αφενός ότι, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 129 και 135 του Α.Κ. σε συνδυασμό με τη διάταξη του άρθρου 121 του Π.Κ., ως παιδί νοείται ο ανήλικος που έχει συμπληρώσει το έκτο έτος της ηλικίας του και μέχρι τη συμπλήρωση του δωδέκατου έτους αυτής και αφετέρου ότι ως παιδικό παιχνίδι θεωρείται κάθε αντικείμενο, κύριο σκοπό του οποίου αποτελεί η ψυχαγωγία του παιδιού.

Υπό το στοιχείο (3) της ως άνω Οδηγίας αναφέρεται συγκεκριμένα ότι :

«Απαγορεύεται η διαφήμιση προϊόντων που έχουν ταυτόχρονα ψυχαγωγικό και εκπαιδευτικό προορισμό, εκτός αν προέχει καταφανώς εκπαιδευτικός χαρακτήρας αυτών ή πρόκειται για χειροτεχνήματα που αναπτύσσουν τις δεξιότητες του παιδιού ή για αντικείμενα που αποτελούν απομίμηση αντικειμένων χρησιμοποιούμενων από ενηλίκους και υπό την προϋπόθεση ότι έχουν ανάλογη χρηστική αξία και για παιδιά ή αφορά διακοσμητικά αντικείμενα μικρογραφιών με προδήλως συλλεκτικό τρόπο ή πρόκειται για προϊόντα τρόφιμα ή χρηστικά αντικείμενα που συνοδεύονται από δώρα ευτελούς, σε σχέση με το διαφημιζόμενο προϊόν, αξίας».

Για τους λόγους αυτούς το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης κατά πλειοψηφία

αποφασίζει να επιβάλει

στον ιδιωτικό τηλεοπτικό σταθμό εθνικής εμβέλειας ελεύθερης λήψης με την επωνυμία «ANTENNA-TV Α.Ε.»

α) την διοικητική κύρωση της **σύστασης-προειδοποίησης** όπως αυτή προβλέπεται από τη διάταξη του άρθρου 4 παρ. 1 του νόμου 2328/1995, όπως αυτή τροποποιήθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρου 16 του νόμου 2644/1998, με σκοπό την τήρηση από τον οικείο σταθμό της κείμενης ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας αναφορικά με το περιεχόμενο και τις επιτρεπόμενες ώρες μετάδοσης των διαφημιστικών μηνυμάτων

που αφορούν στα παιδικά παιχνίδια λαμβάνοντας επίσης υπόψη τις ερμηνευτικές διατάξεις της 967/20.4.2000 Οδηγίας του Ε.Σ.Ρ.

β) την διοικητική κύρωση της επί τρεις (3) συνεχόμενες ημέρες μετάδοσης, κάθε φορά επί ένα λεπτό, κατά την πρωινή ζώνη, αλλά και πριν από την έναρξη του κεντρικού δελτίου ειδήσεων του τηλεοπτικού σταθμού «ANTENNA-TV Α.Ε.» της περίληψης του σκεπτικού της απόφασης αυτής, μέσα σε πλαίσιο, με μνεία της επιβληθείσας κύρωσης και των λόγων επιβολής της.

Η προθεσμία εκτέλεσης της παρούσας απόφασης και της μετάδοσης της ανωτέρω περίληψης ορίζεται σε δέκα (10) ημέρες από την επίδοση της απόφασης στον ιδιωτικό τηλεοπτικό σταθμό «ANTENNA-TV Α.Ε.»

Υπέρ της επιβολής της ανωτέρω διοικητικής κύρωσης ψήφισαν με αποφασιστική ψήφο ο Αναπληρωτής Πρόεδρος κ. Σπυρίδωνας Φλογαΐτης, τα τακτικά μέλη κα. Στέλλα Πριόβολου, οι κ.κ. Ιάσων Μοσχοβίτης, Νικόλαος Καϊμάκης και τα αναπληρωματικά μέλη κα Βάσω Αρτινοπούλου (στη θέση του απόντος τακτικού μέλους κ. Αριστείδη Οικονομίδη), οι κ.κ. Χρήστος Οικονόμου (στη θέση του απόντος τακτικού μέλους κ. Κωνσταντίνου Ζώρα), Νικόλαος Κουλούρης (στη θέση του απόντος τακτικού μέλους κ. Τίτου Αθανασιάδη), Γιάννης Ζαγγανάς (στη θέση του απόντος τακτικού μέλους κ. Παύλου Αλέπη).

Επίσης, με συμβουλευτική ψήφο υπέρ της επιβολής της παραπάνω κύρωσης ψήφισε εκ των αναπληρωματικών μελών ο κ. Βασίλειος Καρδάσης.

Τέλος εκ των τακτικών μελών ο κ. Δημήτρης Ψυχογιός απείχε της ψηφοφορίας.

Κρίθηκε, αποφασίστηκε κατά την 115^η συνεδρίαση του Ε.Σ.Ρ.

Καθαρογράφηκε και θεωρήθηκε την 10η Μαΐου 2001.

Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Ε.Σ.Ρ

ΣΠΥΡΙΔΩΝ Ι. ΦΛΟΓΑΪΤΗΣ